

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 50.

Fredagen den 14 december 1888.

1:sta årg.

<p>Byrå: Klarabergsgatan 54, en tr. Annonspri: 25 öre pr petitråd (= 10 stafvelser).</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 krona för kvartalet. postarvodet inberäknadt. Ingen lösnnummerförsäljning!</p>	<p>Redaktör och utgifvare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 9-10 och 4-5. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Sista numret i hvarje månad innehåller en fullständig mode- o. mönstertidning.</p>	<p>Prenumeration sker: I landsorten: å postanstalterna. I Stockholm: hos redaktionen, å Stads- postens hufvudkontor, i de större bok- lådorna samt å tidningskontoren.</p>
--	---	--	---	--

Flit bräcker mödans skal,
kraft genom berg och dal
bryter sin stråt.
Godt samvet ger godt mod,
godt arbet lycka god,
trampar på drakablod,
lögn och försåt.

J. O. Wallin.

Trälomsök.

Några små betraktelser öfver ett och annat
upptecknade af

Mathilda Langlet.

III.

En trälomsök, som till sin beskaffuhet är nära slägt med högmodet ehuru i sina yttringar ganska olika, är fåfångans. Den liknar högmodet deruti, att ingen gerna vill vidkännas den, men skiljer sig derifrån så tillvida, att högmodet kan fördöljas, hvilket deremot är omöjligt med fåfångan. Den sitter utanpå; slafmärket är tydligt för alla. Om det är sant, att högmod går för fall, är det icke mindre säkert, att fåfångan leder till förderf. Och fåfångan är kan hända det starkaste af alla trälomsökband, ty fåfångan kan till och med öfvervinna snålheten, som eljes icke för något i verlden ger vika, och vid sådana tillfällen händer det nog, att fåfångan går det godas ärenden. Det är dock icke så ofta. Vanligast leder fåfångan blott till det som ondt är.

Unga flickor förledas till koketteri, behagsjuka, modegalenskap och mycket annat förderligt och förderbringande. Och af de unga männen äro de blott allt för många, som af ren fåfångan taga det första ruset eller det första steget på lasternas bana. Skulle någon tycka, att detta är ett allt för hårdt tal, så att han icke kan fördraga det, så kan han ju tänka sig litet till baka och påminna sig de ynglingar, som, för att visa sig karlavulna, deltog i eller stälde till

dryckeslag vid hvarje steg på den väg, der de skulle skapa sig en framtid, eller som trodde sig vara manliga genom att vara lastbara. Ja, så långt kan fåfångan leda sina slafvar, att de till och med låtsas sig vara lastbara eller lefnadströtta, eller »pessimister», blott för att beundrande vänner och kamrater skola tro dem vara män, fria, sjelfständiga män, fastän de i sjelfva verket äro slafvar, ömkliga slafvar af den uslaste fåfångan.

Men det är icke blott de unge, de oförståndige, som taga på sig fåfångans ok. Mången, af hvilken man kunde vänta bättre, går genom hela sin tid och släpar derpå. Och fåfångan har något nästan demoniskt i sin natur — hon liksom finner nöje i att förvända synen på sina slafvar, så att de hos sig se egenskaper, som ingen annan kan upp-täcka, och tro sig kallade att utföra storverk, som dock i deras händer bli narrverk. Ingenting förleder menniskan att begå så stora dumheter som just fåfångan, dumheter, så kolossala, att de oftast störta den som begår dem. Den osläckliga törsten efter pris och beröm förleder till dårskaper, som man eljes aldrig skulle begå, och fåfångan förvänder, som sagdt, vår syn, så att vi se oss sjelfva helt annorlunda, än vi äro. Skalden, icke nöjd med den lager dikten virat kring hans tinning, vill med all gewalt blifva samhälls-reformator, politiker, lemna spår i historien såväl som inom litteraturen och i flera om-gångar göra sig odödlig. Resultatet blir van-ligen att han — i bästa fall — gör sig löj-lig; stundom gör han sig också olycklig och störtar andra i olycka. Politikern, åter, kan icke afhålla sig från att dela skriftställarens berömmelse och ger sig hvarken ro eller rast,

förr än han fått i tryck pråla med några, oftast lånade fjädrar. Och de kvinnor äro nästan otaliga, som af ren fåfångan förledas att skryta med kunskaper, som de ej ega, gifva sig ut för att förstå, hvad som bestämdt ligger utom deras synkrets, och inbilla sig ega en trollmakt i behag, som äro ganska vanliga. Detta allt passar för öfrigt också rätt väl in på män, som gå under fåfångans ok, och det hör till kriteriet på fåfångans slafvar, att de, af hvad kön och ålder de vara må, i allt, hvad de företaga, tro sig vara oemotståndliga.

Skilnaden mellan högmodet och fåfångan torde kanske tydligast visa sig deruti, att man i allmänhet hatar den högmodige, men skrattar åt den fåfänge.

Detta i det yttre. I det inre eller till sin verkan på personligheten äro båda lika förderliga. Dock är äfven här en skilnad. Det är något mera storslaget, men också mera olycksbringande i högmodet, det är något mera smått, men också mera förnedrande i fåfångan. Högmodets ok sargar mera, men fåfångans har narrbjellror.

Men fåfångan kan också vara olycksbringande. Det är när dess slagord blir antingen: »man måste väl vara som andra», eller ock: »man behöfver ej vara sämre än andra». I förra fallet drifver fåfångan sina trälur från den ena argrunden af skuldsättning till den andra, medan de stackars slafvarne lefva i den tron, att de just hålla sig uppe genom att lefva öfver sina tillgångar, ända tills bubblan brister och vågorna slå till samman öfver deras hufvuden. I det senare åter förslösa fåfångans slafvar vanligen, hvad arbetets trälät i hop och resultatet blir det samma.

Men huru skall man då undgå detta ok? Det finnes antagligen icke mer än ett sätt — större enkelhet i seder och lefnadssätt, framför allt i uppfostran. Genom enkelhet får man smak för det solida, det som verkligen är något att akta på, och får man afsmak för det ytliga, det värdelösa, det fåfängliga. Men det vill med barnen också något mera till. Det är ett ständigt aktgifvande på deras karaktär och utvecklingen deraf.

Hos somliga barn finnes fåfängan af naturen nedlagd, under det hos andra anspråklösheten är medfödd. Många föräldrar inse detta och söka i bästa välmening råda bot derpå genom att aldrig berömma eller uppmuntra barnen. Men detta kan blott lägga band på fåfängan, icke utrota den. Andra gå ännu längre och nedsätta barnen och deras arbete både i deras och andras ögon, blott ör det att barnen icke skola få för höga ftankar om sig sjelfva. Härvid glömma de dock att taga i beräkning ett och annat, som korsar deras planer och ofta nog gör att resultatet blir raka motsatsen till, hvad de väntat.

Till exempel: andra människors omdöme, som man ej kan undertrycka och som ofta utfaller alldeles motsatt det, föräldrarna så der af omtanke för barnens bästa afgifvit. Och då barnen gerna vilja tro, hvad som är dem angenämt, så misstänka de föräldrarna antingen för brist på omdöme eller för brist på kärlek.

Och så barnens eget omdöme. Det är ej heller så alldeles att förakta. Man kan visserligen, om man ihärdigt upprepar det samma, få ett barn att ganska länge tro sig vara odugligt, uselt, underlägset alla andra, men så kommer må hända någonting, som öppnar dess ögon, så att den vuxne ynglingen eller flickan med rätt eller orätt anser sig bedragen och förd bak om ljuset, och det bidrar oftare än man tror, till att den barnsliga kärleken då mattas, slocknar eller till och med förbytes i ovilja, om också icke i hat — ehuru väl det någon gång torde inträffa, att, åtminstone för en tid, hatfulla känslor till och med mot föräldrar intaga den, som anser sig tillbakasatt.

(Forts.)

Etyder.

I.

*En gång då jag sorglös lekte
bland doftande blommor små,
bröt sköna, lysande rosor,
en orm jag träffade på.*

*Han hväsande reste sig mot mig,
jag flydde förskräckt min kos. —
Nu fruktar jag list och ormar
alltjemt bland blommor och ros.*

II.

*I valet, och qualet står hon. —
Den älskade fattig är,
men han, den andre, har pengar,
och rykte och namn han bär.*

*Hon tvekar, hon glömmet satsen,
som en gång hon kunde väl:
»Hvad gagnar dig hela världen,
om skada den tar din själ!»*

III.

*Så ofta jag ser en siska,
som fulltam sitter i bur
och äter sitt frö sorteradt
och mottar kanariens kur,*

*då tänker jag på en qvinna,
som glömde sin ungdoms tro
blott för att utkomst vinna
och vinna lyx och ro.*

V. —ler.

Några ord om sorgen.

Det är en lycka för menskligheten, att en stor, ja, kanske största delen af de menskliga sorgerna är af den art, att hedern, ambitionen, blygheten eller selfbevarsedriften tvinga oss att sorgfälligt dölja dem i vårt eget hjerta och, långt ifrån att påkalla våra medmänniskors deltagande, göra hvad vi kunna för att afleda deras uppmärksamhet från tillvaron af den smärta, som förtär vårt inre och gör våra nätter sömnlösa.

Antag att förhållandet vore annorlunda, att hvarje verklig sorg visade sig med öppet vizir, insvept i krusflor, och gjorde anspråk på vårt medlidande och hänsyntagande såsom den enda till ett dylikt utställande privilegierade sorgen efter kära anförvandter, som döden bortryckt, nu gör — ja, då skulle hela samhället förvandlas till ett enda sorgehus, der alla skratt förstummats och löjet smöge som en förbrytare öfver ännu trotsigt ungdomsfriska läppar.

Jag vill ingalunda säga, att vi skola stå likgiltiga inför vår nästas sorg — långt derifrån!

Men jag frågar blott, om vi i sjelfva verket gagna den sörjande med att ständigt möta honom eller henne med en dyster, allvarlig uppsyn, ett tungsint medkännansamt leende och en liten tår i ögat, en konventionell liten tår, hvilken vi — låtom oss vara upprigtiga och erkänna det — med en känsla af lättnad skynda att aftorka, så fort dörrarne slutits efter den sörjande.

Dessa i djup sorg försänkta fäder och mödrar, enkor och föräldralösa, männe de känna sig styrkta och tröstade af våra gråtmilda miner och vår mer eller mindre framtvingna sorgsenhet?

Är icke då i sjelfva verket den hemliga sorgen, som icke har anspråk på att »respekteras», lyckligare lottad?

Den unga qvinnan, som sett sitt hjertas varmaste förhoppningar krossade, maken eller makan, som vaknat upp ur ett tidslångt rus och finner sig kedjad vid en ovärdig, sonen eller dottern, som är på väg att förlora tron på lifvet, därför att en afgudad far eller mor icke längre visar sig motsvara idealet, och familjefadern, som darrar för en hotande ruin — alla dessa, hvilkas sorg i grunden är mera tung än deras, hvilka begråta sina döde — då de komma ut bland menniskorna bli de i tillfälle att se glada, smärfria ansigten, höra muntra, smittande skratt, och man anför tor dem oförbehållsamt sin lycka och sina glädjeämnen, hvilka man döljer och förtiger för den sorgklädda »för att icke såra hans känslor».

Och det är sant, att det pinar den bedröfvade att bevitna andras lycka, men denna känsla har sin rot i det sämre i människonaturen och blir icke länge herrskande, derest den icke med en klandervärd förkärlek omhuldad.

Sundare och sannare är, att andras lycka tröstar och förströr oss i vår sorg och så småningom väcker hoppet och lifsglädjen till nytt lif i oss.

Sorg är en sjukdom hos själen, glädje och sorglöshet är det friska tillståndet. Då vår organism är sjuk, är det icke blott vår rätt utan vår pligt att söka läkedom äfven om vi göra det motvilligt.

Sorgens läkedom är åsynen af och deltagandet i andras lycka och glädje.

Derför, alla I sjuka, söken detta läkemedel, äfven om det fordrar öfvervinnelse hos er.

Och I, som sitten inne med det helbregdagörande läkemedel, upptagen eder vackra roll som läkare i stället för att, som I nu ofta gören, sätta eder ned och insupa sorgens gift i tron att dermed göra en god gerning.

Våra sorger för oss sjelfva — dock utan att rufva öfver dem, men dölja och bekämpa dem såsom farliga smittofrön; våra fröjder för andra — de äro härliga läkeörter!

Låtom oss lyda skaldens råd:

»Du men'skobarn, hur tung din lott du känne,
Sök ej hos dina svaga likar tröst.
Lägg ej din sorg på redan tyngda bröst.
Din sorg är din och, du skall bära henne.

Elna Tenow.

Mormors förkläde.

Hushålls- och köksförklädena föra nu för tiden en halft föraktad tillvaro. Man så godt som skämmas för dem och har mycket brådtom att få dem af, om något besök anmäles. Åtminstone har jag ofta varit vittne till, hurusom frun eller dottern i huset, ännu medan de vänligt helsande vände sig emot mig, under tiden häftigt löste upp banden på det stackars föraktade plagget och så — vips — lät det försvinna genom dörrspringan. Undras, om äfven vår mormor skulle ha handlat på samma sätt? Helt visst icke!

Hur lifligt erinrar jag mig icke ännu min kära mormor, hvilken alltid, i sitt stora, fotsida förkläde och nyckelknippan på sitt band vid sidan, förefallit mig som idealet för en äkta svensk, kärnduglig husmor. Hon lade aldrig af dessa emblem på sin husliga fit, om ock gäster kommo; och aldrig behandlade någon henne därför mindre värnadsfullt; tvärtom föreföll det mig alltid, som om herrarne med alldeles särskild aktning kysste hennes hand, denna sirliga, lilla hand, som så flitigt styrde och stälde för oss alla!

Månget kärt minne från glada barndomsdagar väckes upp vid tanken på mormors förkläde. Under dess vida veck funno vi den bästa tillflykten i »kurra gömma»; det tjänade bror till kröningsmantel, när han, gripen af sin hersklystnad, från vedlären höll ett uppskakande tal till de yngre systrarne. Och var någon gång mormor nog medgörlig att ställa flera af dessa sinnebilder på hennes husfruvärdighet till vårt förfogande, då arrangerades hastigt och lustigt en maskeradbal, på hvilken vi, svepta i våra dominos, stolt spatserade omkring, genomträngda af den tillfredställande öfvertygelsen, att ingen kunde känna igen oss. Från en mormor var naturligtvis ett förkläde något alldeles oskiljaktigt; till och med lilla mormor i dockskåpet saknade icke sitt. Deraf kom sig också, att, då vi en gång voro inbjudna till en liten väninna, som ännu var nog lycklig att ega en mormor, bror Emil sedan hemma helt förvånad och snopen yttrade:

»Men hör nu, snälla pappa, Betty hade ingen riktig mormor.»

»Ingen riktig mormor! Hvad menar du med det, min gosse?»

»Jo, för hon hade inte något förkläde, pappa!»

Dotterdotter.

Några drag af Ernst Ahlgren.

(Forts.)

Nu har jag — som sagdt börjat arbeta — och då är jag alltid vid ett jemnt och gladt lynne, något tyst men belåten med min verld. Och jag tycks inga nerver ha. Det är min stolthet. Men ni vet hur förfärligt långsamt jag arbetar, trots det att jag skrifer fort. Jag rifver sönder, stryker, ändrar, bråkar och gör utkast, om det så gäller det allra lilla minsta. När jag skrifer vet jag aldrig om det skall bli fiasko eller om det skall lyckas. Så länge jag håller på med ett ämne, är jag alldeles blind. Men jag vet, att jag älskar arbetet för dess egen skull. Ingen lycka är mig större än att fördjupa mig i den verld, som är så helt min egen; och jag känner aldrig större sinnesro, än när jag kan gå omkring bland dessa människor, hvilka jag älskar som vore de kött och blod, fast de äro mina egna — jag höll på att säga »skapelser», men så lät ordet för storstättligt.»

Hvilken lust och hvilken glad lefnadsfriskhet i det bref jag får en månad senare! Der kommer den *ungdomliga* Ernst Ahlgren storleende som hon kunde le med ögon och mun, och ber mig att ej kvarhålla hennes modlösa uttalanden i minnet:

»Ty jag är egentligen så glad om dagarne öfver att himlen är blå och att det blir vår, att detta nästan motväger min känsla af att jag är en strunt och en latmask ibland. Om ni visste sådana föreläsningar jag håller för mig sjelf! Ni skulle riktigt skratta. Jag säger mig att jag är ett få, som går och grubblar så länge jag har fullt upp med ämnen ligande oförsökta. Och jag säger att man inte skall vara dum och ställa ängsligt stora fordringar på sin förmåga och framtid. Nej frihet och friskhet bara! Jag var inte i godt humör när jag skref till er, jag tyckte att jag varit så öppenhetig och detta gjorde mig så ondt om ni skulle tycka en hel del saker om det. Den der stämningen hänger efter ännu, men inte fullt så mycket. — —

Den sista tiden har jag ofta varit glad som en spelman, därför att jag är så förtjust i mitt lilla rum, som är helt mitt eget, af hela huset betraktadt som en helgedom. Minst fyra — fem gånger om dagen slår jag upp mitt fönster och får in vårluften . . . Och jag bor alldeles som ute i en trädgård, mina fönster ligga lågt. Allt derute ser en smula förvildadt och yfvigt ut, men just därför naturligt och i min smak.

Jag är så dum som grämer mig så mycket för de usla penningarne och för morgondagen. Hvad vet man om det som kommer! Det blir ofta så mycket bättre och gladare än man tror. Så har det varit för mig. Egentligen har det varit så, att ju längre jag lefvat, dess lyckligare har jag blifvit.

Friskt mod bara! Om inte konstnärer kunna skaffa sig en viss sinnets bekymmerslöshet, då äro de förlorade.

»Man är i grunden ett stort barn!» hade hon en gång utropat.

Se här ett nytt prof på denna oskrymtade glädje, hon visade öfver hvarje bevis på tillgifvenhet som mötte henne:

»Det har hänt mig personligen ganska mycket sedan jag sist skref till er» — det är förhösten 1886, hon skrifer detta. »Jag skall berätta:

För någon tid sedan fick jag ett mycket vänligt bref, anonymt, innehållande en liten extra uppmuntran af 300 kr. Jag behöfver väl icke säga om jag blef glad! Jag var då det kom rent af mjältjuk bara af bekymmer om hvar jag skulle taga penningar ifrån till mina hotande utgifter, ty jag behöfde böcker, kläder, ved för vintern etc. Allt sådant der extra skall jag bestå mig sjelf; ni vet ju att familjens affärer äro skrala.

Jag blef också som en ny människa sedan jag fått den der lilla summan att för tillfället reda mig med. Och nu skall jag tala om för er hur jag har gjort. Jag hade redan innan jag fick min anonyma gåfva gjort aftal med min man att han skulle låta mig ha en liten flygelbyggnad, här är, bestående af två små rum och en förstuga. Denna lokal ligger på andra sidan gården och ingen bor i närheten, så att det är just ett ställe för en sådan der arbetsmyra som jag. Jag tänkte att få nöja mig med ett skrifbord och en stol; flera möbler kunde jag väl icke få råd att skaffa mig. Skrifbord har jag aldrig förr egt, jag har skrifer på ett gammalt spelbord, hvilket för resten alls icke är att förakta. Men nu skaffade jag mig hvad jag så länge, länge önskat: en chäs-long samt för öfrigt ett par stolar etc., så att nu är rummet rätt beboeligt. Men det kostade på att få det repareradt, tätt och tapetseradt, ty det var ett riktigt gammalt rättbo. Tarfligt är det, men det skall bli trefligt ändå. Och så är det ju alltid mitt! Jag kan glädja mig åt sådana der saker alldeles som ett barn. Det är för resten en lycklig gåfva. Jag har mitt arbete och mina böcker der nere, annars bor jag som vanligt i mitt lilla rum i gamla bygnaden. Det ena rummet får stå tomt tills vidare. Jag har intg råd att anskaffa möbler till det ännu.»

Och ej nog med detta. I nästa bref kommer fortsättningen:

»Jag känner att det i dag icke skall vara mig möjligt att skriva om annat än det som nu upptager mig, ni är den enda människa jag känner, som i den punkten helt skall kunna förstå att en sådan 'obetydlighet' kan vara så mycket för mig. Jag är lik en nyförlofvad människa, som måste utgjuta sin förtjusning för en vän. Ack, det är bara mitt arbetsrum det gäller, detta förtjusande lilla bo midt i den stora, öde ladugårdsbyggnaden!

Det enda ljud jag hör är klockan, som knacker så hårdt och fort, mäter min glada stämning, visar hur ensamheten glider undan. Här har jag allt hvad jag älskar, möbler gjorda att ligga och sitta på, skrifbord som ert, mattor under fötterna, böcker, böcker i långa vårdade rader, mörka färger, ljusröd sängkammarmangel i taket, okontrollerad frihet och tystnad — tystnad! . . . Allt är mitt, köpt genom mitt eget arbete och utan att fråga någon till råds, annat än min kassa. Intet pigregemente, inga nyfikna ögon i mina papper; jag dammar af sjelf och stoppar nyckeln i fickan när jag går. Jag har sjelf valt tapeter, sjelf haft handverkare, sjelf stält allt i stånd. Här är det jag som är herre. Här kan jag stänga och rigla. Här kunna de stå utanför och ropa sitt ärende vid dörren.

Vore jag karl och gift författare (det Gud förbjude! ty hvad skulle jag föda en hustru på?) så skulle jag göra liksom nu: jag skulle ha mitt arbetsrum utomhus »tout à fait en garçon».

Några tidningar talade efter hennes död om hennes begär efter lyx. De som skrefvo det, skulle ha sett hur hon var nöjd med litet! När hon tog in på sitt hotell i Köpenhamn, flyttade hon om möblerna en smula, så att det hela ej skulle ge intryck af hotell. Då hon i Stockholm hyrde möblerade rum, tog hon ned de allra värsta oljetryckstaflorna från väggen och flyttade möblerna i rummet, så att der såg en smula sjelfsväldigt hemtrefligt ut. Det var hennes lyxbegär. Till julen kunde hon bestå sig några enbuskar att pryda rummet med. Det var allt. Enkel var hon i sina vanor, liksom i sin klädedrägt.

Hon resonnerade i det kapitlet så här:

»Om jag egde medel dertill, skulle jag kanske frestas att omgifva mig med en efter min personlighet lämpad komfort, — mörka sammetsfärger, mattor och konstföremål. Men nu är jag helt enkelt en fattiglapp, och därför ger jag lyxen en god dag. Det vore alldeles fäfängt att jag kände någon åtrå derefter, och jag känner heller ingen. Ty enligt mina iakttagelser blir det så lätt deraf ett slags band — konstlade behof — ett slags spindelväf, som hindrar sin egares rörelser och gör honom beroende af en massa ovigtiga saker. Det der är icke för mig.»

Nej, det var inte lyx, hon begärde, det var frihet. Hör henne bara!

»Jag har den mest häpnadsväckande förmåga att vara lycklig, för en bagatell — om man så vill — att vara det alldeles ohejdadt, med hela min varelse, med full medvetenhet och ändå så härligt omedelbart. Om allt hvad jag lidit och all fruktan för att få lida det samma om igen kunde tagas ifrån mig, blott jag afstode från denna förmåga; jag gjorde det icke. Må det komma allt, och må jag känna det till mitt allra yttersta! Lyckan är mycket mer individuell än sorgen. Lyckan är svår att förstå för andra, smärtan aldrig. Hvem kan nu förstå att jag kan vara så lycklig öfver att med mitt arbete och alla mina husgudar ha fått flytta bort ifrån andra människor, från dem som hålla af mig? Det står inte till att beskriver hur jag njuter.» — —

»Trots min nomadnatur», heter det en annan gång samma år, »har jag en fanatisk hemkärlek.»

(Forts.)

Om flickors uppfostran.

Den för en lifskraftig tillvaro, »Föreningen för gift kvinnas eganderätt»; det är ej länge sedan vi voro i tillfälle omnämna ett möte, der på dess initiativ frågan om kvinnas inval i skolråd dryftades; — förliken fredag hade föreningen inbjudit intresserade till nytt rådslag i en sak, som låg den förra nära, så till vida som båda röra sig på skolans gebit. Med anledning af flickskolekomiténs nyligen afgifna betänkande löd aftonens ämne: »om flickors uppfostran». En synnerligen talrik publik, hufvudsakligen kvinnor, hade samlats å Hôtel Continentals stora sal.

En verklig tillfredsställelse skänkes oss af att kunna erkänna, det komiténs maktpåliggande arbete gått i en rent frisinnad riktning, och att den samma visat sig ha ögon,

förnuft och hjerta öppna för kvinnornas hitills allt för förbisedda rätt, förbisedd till och med då det, som här, gällt uppfostran af deras eget kön. Den redogörelse öfver det väsentliga innehållet i komitébetänkandet, som lektor A. Linder inledningsvis afgaf, väckte ock så godt som enstämmigt bifall.

Det ofantligt rika materiel till öfverläggning och öfvervägande, som utlåtandet erbjöd, tillät naturligtvis endast ett par detaljfrågor att under aftnens lopp komma på tal. Detaljfrågor — säga vi! Visserligen — i jämförelse med det hela, men dock hvarje för sig af synnerligen väsentlig vikt. För samskoleiden — flickors och gossars samundervisning — ett kapitel af så omfattande social betydelse, att det ensamt kunde kräva utredning i volymer, uttalade de närvarande varma sympatier. Rörande införförandet i flickskolorna af fysiologi och helsövarärlära bevisade ock de olika talarinnornas och talar-nes utlåtanden varm anslutning.

Föreningen har för afsigt att låta den synnerligen intressanta sammankomsten inom kort åtföljas af en ny, der dessa viktiga frågor upptagas till fortsatt behandling.

Ett inlägg i en viktig fråga.

Om den sexuela hygien och några af dess etiska konsekvenser. Tvänne föredrag af *Seved Ribbing*, prof. i prakt. medicin vid universitetet i Lund. (Vilhelm Billes förlag, Stockholm). Vi meddelade i förra numret af Idun, att nyssnämnda bok inom loppet af en vecka slutsåldes i bokhandeln. (Andra upplagan har i dessa dagar utkommit). Detta ger vid handen, att boken mer än vanligt är af märkligt innehåll. Också torde den komma att väcka både de varmaste erkännanden och de lifligaste gensagor, allt efter den ståndpunkt, hvar och en intager till den föreliggande frågan.

Arbetet sönderfaller i tre föreläsningar; dessa föreläsningar höllos för ett par år sedan af förf. inför medlemmarne af Lunds akademiska förening. Den första föreläsningen afhandlar *könslifvets anatomi och fysiologi*, den andra *äktenskapet* och den tredje *könssjukdomarne*.

Förf. förutskickar det meddelandet, att han kommer att alldeles oförbehållsamt och rakt på saken yttra sig om sitt ämnes alla detaljer och ej det ringaste beslöja det. »Det kan mycket väl hända,» säger han, »att ett sådant behandlingssätt rent af framkallar ett fysiskt illamående hos en och annan; och de, som icke känna sig säkra på sig sjelfva, göra bäst i att aflägsna sig.»

Boken är naturligtvis ej afsedd att utan vidare sättas i händerna på unga flickor. Hvarje till förståndet mogen kvinna torde deremot ur den samma kunna hemta de nyttigaste lärdomar, såväl för sig sjelf som, om hon är moder, för sina barns uppfostran.

Förf. uppträder med kraft och skärpa och man finner tydligt, att boken är skriven i den ädla afsigten att åstadkomma en ändring till det bättre. Hvad förf. för öfrigt vill, framhåller han i följande slutord:

Hvad är det jag vill? Vill jag arbeta på en högre könsmoral? Svaret derpå kommer att vexla efter den granskandes ståndpunkt.

Min mening har varit att framställa några drag af *monogamiens naturlära*, att påpeka den för kropp och själ, för individer och folk helsöbringande kraft, som ligger i en verklig och ärlig monogami.

Nå! intet annat än det, torde kanske mången utbrista, sådana uppmaningar få vi nog till lifs; sådana råd att vara tillfreds med bestående missförhållanden

äro mycket billiga att gifva, *hvad vi behöfva, är reformer!* Det vill jag icke neka eder. Reformerna önskar jag såväl som någon af eder; men icke reaktionära reformer, icke atavistiska återfall utan verkliga framsteg. Vår uppfostran måste blifva egad att göra kroppen sundare, vi måste anpassa oss till kulturen, vi måste bereda oss mera *nerve*, för att få mindre *nerver*, vi måste befitta oss om att uppföda det kommande släktet i mera ren andlig atmosfer.

Jag kan endast antyda några af vägarne. Vi måste sky *alkoholens* förderf; icke kan jag begära att hvar och en skall förena sig med ett absolutistiskt samfund, men jag kan begära, att han är *nykter*, det vill i min mening säga, att han aldrig förtär så mycket alkohol, att någon kroppslig eller själslig förändring deraf härflyter. Vi måste undvika *psykiska retmedel*, litteratur, bilder, skådespel m. m. af den art, som retar sinligheten. Vi måste lägga an på en större *naturlighet* i det allmänna *umgängeslivet*, låta män och kvinnor oftare träffas, se hvarandra under enklare hvardagsförhållanden, än nu är fallet, då man hufvudsakligen sammanför ungdomen till balernas nöjen, dervid allt för många skrankor, t. o. m. den anständiga dräktens skranka dem emellan nedrifves.

För min del hoppas jag förbättring i sederna genom *samuppfostran*, när den rätt utföres, och då uppfostrare af båda könen deri deltaga; uti undervisningen bör på hvarje utvecklingsstadium ingå det quantum af kunskap om könslifvet, som är passande. Allt sådant vetande gör mera gagn, om det kommer på den lagliga undervisningens väg och icke på förstulna omvägar. I denna undervisning borde ingå slutligen någon kurs i anatomi, demonstrerad på menskliga lik, en metod, som skulle efter mitt förmenande borttaga en del af den nyfikenhet, som nu, på detta område utöfvar ett skadligt inflytande.

Vi måste vidare lägga an på större *sparsamhet* i vårt dagliga lif. I detta fall vet jag knapt någon klass, hvilken så försyndar sig som Sveriges bildade manliga ungdom. »Jag nekar mig ingenting, naturligtvis», sade häromdagen åt mig en student, som lefde på sin fars arbete, och han tyckte, att han dervid var i sin goda rätt. Studiedukterna, ofta onaturligt höga, äro en specifik svensk samhällsolycka, hvars verkningar gå igen generation efter generation. Derom kunde vara mycket att säga från åtskilliga synpunkter, men jag erinrar nu endast om, att skuldsättningen uppskjuter giftermål, förlänger öfver höfvan förlofnings tiden, hindrar många partier mellan passande individer och förstör många hems trefnad.

För att kvinnan ur de bildade klasserna skall mera lämpa sig att blifva en passande maka samt moder för kommande släkten, fordras hufvudsakligen bättre helsokraft, större arbetsförmåga och mindre anspråk på lifvets bekvämligheter.

Jag vet icke om det är orätt, men för mig är den sexuela frågan både roten och blomman, både början och slutet af all moral. Arbetar man än dag och natt för medmänniskors väl, offerar man än därför lif och förmögenhet, så synes det mig allt till intet nyttigt, om man vanvårdar, försummar och förnedrar sexuallifvet, naturens egen evigt förnygrade elementarskola för sann altruism. I känna alla det gamla språket: »framför allt bevara ditt hjerta, ty derutaf går lifvet»; jag skulle vilja af denna sats göra en tillämpning. Liksom hvarje menskligt lif och tillvaro ha sin upprinnelse i ett könsförhållande, så kan detsamma betraktas såsom mensklighetens hjerta. Rubbas och förstöres detsammans verksamhet, så lida mensklighetens alla lemmar med.

Det har från Frankrike utgått en grundåskådning som gifvit sig uttryck i ordspråket: »*Où est la femme?*» — hvar är hon, denna vanligen hemska, demoniska, sirenlika varelse, detta väsen, som ingen manlig kraft och karakter kan motstå, detta dunkla, oförstådda naturmedium, som trånande och omätligt bedöfvar, bedärar, neddrager och tillintetgör hvarje manligt väsende. Det ordspråket har fått sitt komplement, hvilket också på franskt tungomål lyder: »*tuez-la!*», döda henne, något annat argument finnes ej i mannens hjerta och själ, döda henne eller du tillintetgöres sjelf!

Vare det hellre vårt valspråk för hvarje steg vi gått framåt, för hvarje svårighet vi besegrat, för hvarje förädling vi vunnit, vare det vårt valspråk, derför att det är sant, empiriskt sant — *»das ewig weibliche zieht uns hinan.»*

Teater och musik.

Kungl. operan. Den märkligaste repris å denna scen under innevarande spelår är onekligen Beethovens härliga opera »Fidelio», som i lördags gick af stapeln efter flerårig hvila. Liksom mångenstädes i ut-

landet är fallet, så borde ock här denna opera, Beethovens enda, vara ständigt stående på repertoaren.

Det sätt, hvarpå operan denna gång framföres, är ock egnadt att väcka det lifligaste intresse och det tacksammaste erkännande. På operor, om ens någon, torde ställa så stora fordringar på de uppträdande som »Fidelio». Att de mötande svårigheterna emellertid här öfvervinnas är ett faktum, och detta på ett sätt, som måste framkalla rättvist erkännande. Särskildt kan fru *Östberg* räkna utförandet af Fidelios parti som en ny triumf till sina många föregående. Alla de öfriga sköta likaledes sina partier särdeles förtjenstfullt. Hvad det orkestrala beträffar, väckte i synnerhet de båda härliga uvertyrerna, som på det mönstergillaste sätt utfördes af k. Hofkapellet under hr Nordquists ledning, det mest stormande bifall. Ingen verklig musikvän bör försumma att höra och höra om igen denna opera, som aldrig kan bli föräldrad.

K. dramatiska teatern gifver torsdagen och lördagen innevarande vecka »Herr Derblays giftermål», i hvilket stycke fru von Koch debuterar som Claire. På fredagen gifves »Rose», »En kopp te» och »I telefon». Detta blir nog en angenäm afton, så mycket mer som allmänheten får tillfälle återse sin gunstling, hr Svante Hedin, hvilken en längre tid af sjukdom hindrats uppträda. Han utför nu åter sin gamla roll som Camoufflet i »En kopp te».

Svenska teatern gaf i tisdags för första gången Alexander den äldres skådespel »Henrik III och hans hof». Stycket, som erhållit en präktig utstyrelse och ett vårdadt inöfvande, väcker i våra dagar ej vidare intresse. För dem, som älska starka scener med gift och dolk, lönmord och dueller, torde det dock komma att utgöra en dragningskraft. Utförandet förtjenar beröm. Hr *Olsson* ger en god och karaktäristisk bild af den svage Henrik III. Derjente torde särskildt böra framhållas hr *Lundberg* som greve Saint-Mégrin, fröken *Lundqvist* som hertiginnan af Guise och hr *Ranft* som hertigen af Guise.

Svenska teatern förbereder till julen en repris af Zacharias Topelius' stämmingsfulla och fosterländska skådespel »Regina von Emmeritz» med följande besättning af de viktigaste rollerna: Gustaf II Adolf hr *Ranft*, fursten af Emmeritz hr *Lundberg*, Regina fröken *Lundqvist*, Pater Hieronymus hr *Olsson*, Larsson hr *Nilsson*, Kätchen fru *Stenfelt* och Dortha fru *Littmarck*.

Härförutom komma följande pjäser att uppföras under loppet af innevarande säsong:

»En börsbaron», folklustspel i 5 akter, af Richard Schröder; »Byråkraten», komedi i 4 akter af G. von Moser; »Den vandrande juden», drama i 11 tablåer af Eugène Sue; »Åkerman & Son», komedi i 4 akter af G. af Geijerstam; »Kejsarens nya kläder», komisk operett i 3 akter af Charles Kjerulf; »Frumtimmersskolan», komedi i 4 akter af Molière; »Trettondagsafton», komedi i 5 akter af Shakespeare, samt »Flickornas gossar», fältmanöverfars i 8 tablåer, öfversättning från danskan.

Under förberedelse att uppföras ett kommande spelår äro: »Götz von Berlichingen», historiskt drama af Goethe, samt »Eva», sorgspel i 5 akter af Richard Voss.

Vasateatern har återupptagit det roliga sånglustspelet »Resan till Kina». Hufvudrollerna innehafvas af hrr Kloed, Gründer, Hirsch och Paulsson samt af fruarna Bergström, Carlbeck och Cederberg. Den 12 dec.

Literatur.

Qvinnans kallelse och uppfostran af *Nils Hertzberg* (P. A. Norstedt och söners förlag). F. d. norska statsrådet Hertzberg utände förlidet år under motsvarande rubrik i sitt hemland detta arbete, hvilket der väckte stor och gillande uppmärksamhet. En af författaren sjelf ombesörjd svensk upplaga har nu utsändts i vår bokmarknad.

Författaren har under sin verksamhet som statsråd och pedagog haft rikt tillfälle att förvärfa sig erfarenheter och kännedom, hvilka i detta verk komma till sin rätt, och hvilka ge det en pregel af vederhäftighet. Om omfånget och grundligheten af hr Hertzbergs undersökning kan man bilda sig ett begrepp redan genom ett flygtigt öfverskådande af de specialfrågor, som der ställas under debatt: betydelsen och omfattningen af våra dagars kvinnofråga; hvad som i vår tid manat fram den s. k. kvinnofrågan; Stuart Mill och hans skrift »qvinnans underordnade ställning», Herbert Spencers utvecklingslära; qvinnans uppgift i sedligt och socialt hänseende; utvidgning af området för qvinnans förvärf; qvinnans rättsliga ställning i öfverensstämmelse med gällande lag.

På samma gång förf. medgifver, att en del både berättigadt och behjertansvärdt ligger i den moderna kvinnomancipationen, ställer han sig dock gent emot densamma på en i det hela ganska reserverad och traditionel grund. Visst är emellertid, att äfven de, som till äfventyrs i dessa spörsmål äro längre avancerade, i hr Hertzbergs arbete skola finna mycket tankvärdt, framgånget ur en kunskaprik och mognad mans erfarenhet. Vi äro öfvertygade, att ingen skall behöfva ångra att hafva gjort författarens bekantskap.

Jul, konstnärsklubbens bebådade julskrift, har nu utkommit och bevisar sig vara — hvad man hade allt skäl att vänta sig — ett synnerligast till utstyrelsen men desslikes och till innehållet framstående alster af penna och press. De många charmanta illustrationerna, vignetter, porträtter, landskapsstycken och genrer, förskrifvande sig från skilda ritstift, utförda i skiftande manér och här reproducerade i vexlande ton- och svarttryck, göra häftet till ett verkligt värderikt konstverk. Bland textbidragen märkas namn sådana som Viktor Rydberg, A. T. Gellerstedt, Gunnar Wennerberg, Fredrik Sander, Ernst Ahlgren m. fl. En nyhet, som nog kommer att slå an, är den att hvarje bidrag åtföljes af författarens miniatureporträtt. Och allt detta för endast 1 krona! Man kan knappast önska sig en vackrare prydnad för julbordet.

Qvinnor; novelletter och skisser af Johan Nordling. (Stockholm, Carl Sunesons förlag: pris 1. 25.)

* * *

Under titel Axel Lindahls porträttgalleri har den välkända fotografifirman påbegynt utgifvandet af en serie porträtt af musici. De hittills komna äro vackert och omsorgsfullt utförda och lofva god fortsättning.

Ett storstadsbarn.

Berättelse för Idun

af Johan Nordling.

(Forts.)

»Vackra Elon», som flickorna på fleuristateliern sig emellan kallade honom, var en systersson till föreständerskan, fru Linder. Elon Kruse var ännu ej en trettio års man, men hade dock hunnit lägga en temligen skiftesrik lefnad bakom sig. Hans föräldrar hade båda, kort efter hvarandra, gått ifrån honom i behaglig tid, just som den unge studenten och officersaspiranten började sin kurs på Karlberg, och lemnade honom dermed i oqvad besittning af en betydande förmögenhet. Han hade alltid, äfven som pojke, visat anlag för vidlyftigheter, grand-seigneurlif och munter dryckjom; nu när medlen så med ens och så utan all begränsning ställdes honom i händerna, gaf han alla sina dåliga anlag lösa tyglar. Hans penningar och djerfva lynne beredde honom inträde i hufvudstadens högadliga dandykretsar, och han samlade så småningom omkring sig en krets af dess sämsta element, en handfull unga officerare, som ständigt gjorde sig bemärkta genom öfvermodigt och lysande uppträdande, genom all sorts extravagans, genom galanta äfventyr i oändlighet.

Som ung gardeslöjtnant förde han på detta sätt under några år i Stockholm ett utsväfvande lif; otaliga voro de historier, som voro i svang om hans och hans gilleskamraters äfventyr, och i hans eleganta våning nere vid Nybrohamnen aflöste den ena bullrande festligheten den andra.

De unga sällarnes lif väckte dock till slut allt för allmän skandal, i synnerhet sedan rykten om vansinnigt spel funnit bekräftelse. Regementets chef måste träda emellan; en grundlig räfst blef hållen, och ett halft dusin af de mest komprometterade tvangs att

lemnna regementet, bland dessa främst Elon Kruse.

Denna motighet tog den unge mannen icke synnerligen djupt. Han förströdde sig med en lusttur till Paris och Monaco, medan det värsta sqvallret hemma i Stockholm hann lägga sig, och om hösten var han åter midt inne i de gamla kretsarne och sina gamla vanor. Intet ändrade sig, utom att han var om möjligt ännu mera sysslös än förr med ännu rundligare tid tillmätt för dagdrifvarupptågen.

Med tanten, fru Linder, plägade han ingalunda något regelbundet umgänge: »den gamla, högtidliga hexan tråkade ut honom med sina sedesamma predikningar», brukade han säga; och hade det icke varit därför, att alla de unga snärtorna på fleuristateliern lockade honom till ett eller annat besök, hade hon väl aldrig fått se skytmen af sin herr systerson. Dermed skulle hon för öfrigt ha varit mest tillfreds; efter en följd af nedslående erfarenheter från tidigare år hade hon visserligen tagit för princip att aldrig lägga sig uti sina unga arbeterskors enskilda lif eller att öfvervaka deras seder utom fabriksrummen. Men Elons uppträdande å ateliern hade redan hunnit förskaffa henne en hel del obehag, synnerligast sedan tvänne af de unga damerna kort efter hvarandra försvunnit från sin post under allt för litet tvifvelsamma omständigheter.

Nu hade han emellertid senast under tvänne år vistats utomlands, och hans minne i fleuristlaget började så småningom öfvergå till en sorts sagolik myt, den några af de äldre flickorna på platsen med vidunderliga historier uppehölo, då han nu med ens på nytt föll ned som en bomb i de gamla kretsarne.

XI.

Nej!

»Nej, säger jag er, och åter nej! Ack, lemn mig blott i fred, jag ber, jag ber er...»

Han skrattade lätt till svar, ett kort, öfverlägset skratt, och slog med ridspöet efter skaftet på sin blanklädersstöfvel. Hon skyndade nervöst på sina steg för att hinna hem, undan honom, men han höll henne takten fullt ut. Ruth kände, hur gråten började stocka sig uppåt halsen, en halft vredgad, halft förskrämd gråt, och hon vågade icke tala på en lång stund för att icke förråda för honom, hur upprörd hon var.

»Nu släpper jag er icke så lätt, lilla vildfogel, när jag ändtligen lyckats få er fast. I hela två månader har ni låtit mig löpa som en narr. Ni måste kunna trolla, Ruth, eller göra er osynlig; tänk, jag har ju passat er qväll efter qväll på er vanliga väg hem, än här, än der, men alltid har ni lyckats smyga er undan mig. Ni är då i det hela rysligt barnslig, min kära Ruth.»

»Ack, låt mig gå», ber hon, halft i en snyftning.

»Gå? Jag tycker ni flyger redan. Ruth, allvarligt taladt, är er förskräckelse för mig rent utaf en smula komisk. Tror ni då, jag vill er något ondt, eller ser jag ut till att ämna sluka er.» Han böjde sig halft fram under gången för att möta hennes blick, men hon höll den envist fäst på gatstenarne framför sig. Hela det lilla ansigtet blossade af den häftiga marschen och den undertryckta sinnesrörelsen.

»Jag har ju sagt er, att jag älskar er Ruth, älskar er ofantligt, och att mina afsigter äro de ärligaste i världen. Har ni då inte ett enda litet vänligt ord till svar för allt, som jag känner för er.»

Den oförsynte! Hon hade ju svarat honom, svarat honom med formliga ord, svarat honom mer än tillräckligt tydligt hundra gånger om med hvarje drag, hvarje min i sitt ängsliga ansigte, så snart han kommit eller gått uppe på fleuristateliern, svarat honom med de otaliga mödor, hon gjort sig, den fintlighet, den list, hon utvecklat, de långa krokvägar, hennes trötta fötter skyndat, för att undgå hans efterhängsenhet qväll efter qväll. Och efter allt detta vågade han ännu, trotsande på hennes värnlöshet, tala henne till i dessa ordalag. Hon kände den dämpade harmen inom sig med ens flamma upp till en okuflig vrede; hon skulle ha velat skymfa honom så djupt, att hon ej fann ord dertill, slå honom i ansigtet för att visa, hur gränslöst hon föraktade honom...

»Ni är en usling», ropade hon och stannade tvärt; »gå, gå, eller jag vänder mig till första man, jag möter, för att begära skydd.»

Detta plötsliga vredesutbrott förtjuste honom. För tusan, hon hade både näbb och klor den lilla; det hade han icke trott henne om! Men hon var verkligen dyrkansvärd, der hon nu stod framför honom i gaslyktans ostadiga sken, som spelade öfver det vackra ansigtet; hennes vreda ögon — att de kunde bli så mörka, det var förunderligt — sågo honom för första gången djerft in i ansigtet; hennes läppar skälfdde, hela den spänstiga gestalten spändes som till ett förtvifladt motstånd...

Men denna häftiga kraftyttring varade endast för ett ögonblick. När han tog henne hårdt om handleden, sjönk hon åter tillsammans; betryckt, utom sig, brast hon i gråt. Kruse lutade sig fram emot henne och hviskade ända in på hennes ansigte, så att hon kände hans heta andedrägt bränna sig:

»Ruth, du kommer att ångra dig — tro mina ord!»

Så vände han sig om, slog med ridspöet framför sig i luften, så att det hven, och gick derifrån. Men han kände, hur hans begär efter denna qvinna växte inom honom till en vansinnig, allt förtärande passion; och han sade sig — för första gången — att han måste ega henne, till hvarje pris, äfven om han skulle offra allt. Hon föll ej likt den mogna frukten i handen som alla de andra; välan, han finge foga sig och brinna i stället för att bränna!

* * *

Alla dessa många qvällar och så denna förfärliga sista, när Ruth kommit hem förskräckt, upprörd, nervös och klarögd, — att icke pappa Rebolledo märkt det minsta, anat något, frågat något, derpå fanns endast en förklaring. Han var redan fullt uppe i sitt rus, uppspelt ibland, gråtmild och jemrande deremellan. Hos denne gamle sjelfdyrkare hade egoismen alltid legat öfverst i hjertat; med de tilltagande bekymren och skröpligheten hade den vuxit till och frodats som ett ondt ogräs, och han var numera knarrig och olidlig utan gräns, så ofta icke spriten gifvit honom gemyt.

Och Ruth beherskade sig, så godt hon förmodde; till och med en mera skarpsynt skulle ha låtit bedraga sig.

Pappa Rebolledos butik var numera så godt som en öde graf, der en tillfällig förrad kund var en sällsynt uppenbarelse. Det lilla lagret var icke något lager längre; några eländiga, förtorkade och förskämda rester af ett och annat, der aldrig någon omsättning gafs och aldrig någon förnyelse. Det var icke en affär, det var en skräpbod, der den sure gamle koristen, hvilken i slö likgiltighet halfsof hela dagen igenom öfver sin disk, icke var det minst skräpande.

Hade nu icke Ruths anspråkslösa förvärf vandrat in i huset, hade för pappa Rebolledo intet annat stått åter än hungersdöden eller fattighuset. Men hon hushållade rent af beundransvärdt med de små medlen, så att de nödtorfteligen förslogo; pappa Rebolledo led icke någon brist och i det hela ingen inskränkning i sina gamla vanor; och han fann alltid i disklådan ett eller annat blankt silfvermynt till sin dåliga konjak och sina pepparmyntpastiller, utan att det någonsin föll honom in att fråga sig, hvarifrån de egentligen kommo. Ty icke var det från kunderna, som ej längre funnos. (Forts.)

Sen till, ärade läsarinor, att Idun finnes hos alla edra bekanta!

På P. Palmquists Aktiebolags förlag hafva utkommit:

Fröken Con och hennes unga skydd-

lingar af Agnes Giberne. Häft. 1: 75; kart. 2: 25; klotb. 2: 75.

En moders testamente eller Harrys Fader

af Silas K. Hocking. Häft. 1: 50; kart. 2 kr.; klotb. 2: 50.

Den unga qvinnan. Hennes kallelse och ut-

sigtter för detta lifvet och det tillkommande. Af J. A. James. Sjette upplagan. Häft. 1: 40; kart. 1: 75; klotb. 2: 50; guldsnitt 2: 75.

»Denna bok sysselsätter sig ej med qvinnans rättigheter i det offentliga, i statens eller kommunens lif; den sysslar ej med könsförhållandena eller förbindelserna, och likväl är det en bok så god och värdefull för och om qvinnan.»

Flit, kraft och karakter. Vägen till framgång

af W. M. Thayer. Andra upplagan. Häft. 1: 50; kart. 2 kr.; klotb. 2: 50.

»En beundransvärd bok! Af hela vårt hjerta anbefalla vi den till unga män och till alla som vilja ungdomen väl.»

Himmelskt manna. En samling af bibliska

böner och liften för hvarje dag i året. Tredje upplagan. Häft. 15 öre; kart. 25 öre; klotb. 65 öre.

Den oljade fjädern af P. B. Power. Femte

upplagan. Häft. 20 öre; kart. 30 öre.

»Den som ej har denna förträffliga bok, bör så fort som möjligt skaffa sig och med eftertanke läsa henne.» (Hemlands.)

Från nybyggarhemmet till Hvita huset.

Presidenten Abraham Lincolns lif af W. M. Thayer. Häft. 2 kr.; kart. 2: 40; klotb. 3 kr.

Från kojan till palatset. Presidenten James

A. Garfields lif af W. M. Thayer. Häft. 1: 75; kart. 2 kr.

Om dessa arbeten yttrar Vårt Land: »Båda äro lika förträffliga och synas oss vara särdeles lämpliga som julgåfvor åt ungdomen... Med lika nöje och nytta läsas de af såväl gammal och ung, hvar den vi och kunna med skäl rekommendera dem till inköp åt sockenbibliotek...»

Garfvaesonen President. General Ulysses

Grants lif af W. M. Thayer. Häft. 1: 40; kart. 1: 75; klotb. 2: 25.

»Detta är en utmärkt skrift för gossar och ynglingar samt för hvem som helst. Innehållet är på samma gång intressant och lärorikt, båda delarne i hög grad.» (H.)

Cassandra och hennes kamrater af Emma

Marshall. Häft. 1: 50; kart. 1: 85; klotb. 2: 40.

»Innehållet är spännande, lärorikt och godt.» (H.)

I andras hem eller Besöket i Oldham af Agnes

Giberne. Häft. 1 kr.; kart. 1: 35; klotb. 1: 90.

Fyrbåken på Lands End. Berättelse från

Wesleys tid af J. F. Cobb. Med illustrationer. Häft. 2 kr.; kart. 2: 50; klotb. 3 kr.

Sergius Baturin. Nutidsbild från Ryssland.

Häft. 2 kr.; kart. 2: 50; klotb. 3: 25.

Föreliggande arbete innehåller en särdeles intresseväckande skildring från Ryssland under den väckelse, som för åtskilliga år sedan begynte i detta land genom den äfven här i Sverige väl bekante lord R. För dem, som hört lord R. och sett på närmare håll de verkningar Gud fått åstadkomma genom detta sitt redskap, kommer boken säkert att hafva någonting särskildt tilltalande.

I julbrådskan.

Utaf allt hjerta instämmande i hvad »Kathe» säger uti n:r 47 af denna tidning, ber jag endast att få tillägga följande: låt ej en julgran saknas i ditt hem, der må finnas barn eller ej, granen må nu vara aldrig så liten eller aldrig så enkelt prydd. Laga blott att den blir rik på ljus! Den skall då mera påminna oss om det ljus, som blifvit oss gifvet att vara »våra fötters lycka och ett ljus på alla våra vägar».

Tänker du på någon julbudning, så låt först och främst några fattiga barn få litet del af julglädjen i ditt hem. Låt dem dansa kring den tända granen, sjunga en julsalm, gif dem någon liten gåfva och någon traktering — och den glädje du ser i barnanletet skall förvisso blifva ett rikt ämne till förnyad julglädje för dig sjelf. Jag tror att för månet barn minnet af en sådan oskyldig julglädje kan blifva till både fröjd och välsignelse. Och har du sjelf barn, lär dem då tidigt att finna en glädje uti att glädja andra, särskildt under denna stundande högtid, som ju i viss mening är barnens. Selma.

Julbord för barn. Möjligen äro några af Iduns läsarinor hågade att anordna ett litet sommarlandskap till barnens nöje midt under vinter- och juletid. Om man har ett gammalt bord och kan afstå ett hörn af matsalen eller något annat rum, der ej mattor finnas, så kan man med tillhjälp af grå och grön moss, vackra, större och mindre stenar, snäckor, lingonris, granrisqvistar, litet spegelglas m. m. åstadkomma ett vackert landskap; af papp tillverkas lätt en kyrka, några stugor och till och med ett slott, om man är händig. Alla fönster böra skäras ut och täckas med hvitt silkespapper. Taken göras af svart eller rödt papper. Eljes finnas i handeln nätta och billiga både slott och kojor. Genom att begagna gamla askar och ihopskrunklade tidningar till underlag på bordet erhålles »kuperad mark». Små mosskantade insjöar anordnas med tillhjälp af spegelglaset.

I brist derpå tages vanligt fönsterglas med svart papper under. Som fond till det hela uppsättes granrisqvistar mot väggen. Gångstigar anordnas här och hvar och beströs med sand, då allt är färdigt. Vill man hafva dem sluttande, är bäst att gumma bruna pappersremsor och strö sand på dem. Framsidan af bordet klädes med en hvit duk. Om barnen till julklapp få litet figurer, tennsoldater och boskap att pryda bordet med, så hafva de förströelse under flera dagar med att ställa upp detta än här och än der. Någon gång i skymningen kan man våga tända ljus inuti kyrkan och något större hus, och då blir glädjen stor. Från jul till jul kunna alla dessa småsaker gömmas, och att de helsas med jubel hvarje år de tagas fram, det intygar Mamma Elisabeth.

För de små kan det ju vara nöjsamt att under en afton af de glada juldagarne se ett fyrverkeri, som en snäll pappa eller någon af de större syskonen tillställes. För den skull blandar man 12 delar salpeter, 15 delar svafvelblomma och 30 delar krut. Vidare upplöser man 2 delar kamfer med 8 delar koncentrerad sprit och 4 delar gummi arabicum i vatten, blandar allt samman väl och tillsätter 10 delar linolja. Man knådar sedan det hela till en deg och formar deraf små kantiga stycken, som man torkar. Vid antändandet sprida dessa ett vackert ljus. »Folkare-bo».

Konstgjordt stjärnfall får man, om man antänder små kulor, tillverkade af litet stött svafvel och salpeter, tillsatt med litet citronsaf och fuktad med brännvin. Nedkastade från ett högt beläget ställe sprida de ett sken, som påminner om naturliga stjärnfall. »Folkare-bo».

Nåsduksbevarare. (En billig och treflig julklapp.) Materialet till den samma utgöres af en fyrkantig bit hvitt, smårandigt eller slätt tyg. I de fyra hörnen ritas upp ett enkelt mönster, som sedan sys med stjelkstyg af hvitt eller kulört garn. Derefter fällas den och sättes en knapp och en liten bandhank i de hvar andra motsvarande

hörnen. Hvarje sida måste med sömsmän vara en half aln. Jag har gjort flera sådana till såväl syskon som vänner, och hafva de blifvit mycket omtyckta. Blekingsficka.

Vedbärare. Jag har till en sådan köpt 2 alnar alnsbred säckväf och sytt på yttersidan en bård af blått och rödt garn. Bården är rätt bred och ej för tät. Sedan fällas en bred fäll på de två kortsidorna, och sättes en rund käpp i hvarje fäll. Om man vill kan man fodra den med grått foder. Det är en billig och nyttig julklapp. Blekingsficka.

Lutad fisk. Torr rotcher blötes omkring 8 dagar i vatten, tills den blifver så mjuk, att den kan skorras längs med fisken, då man har i ordning lut af god aska. Till 20 @ fisk tages 4 kannor aska samt 1½ kanna hvit kalk, som röres ett par timmar, ställes så att klarna, då den klara luten slås öfver fisken, som dermed får stå 3 à 4 dygn. Lägges så i kalkvatten öfver 3 à 4 dygn, der efter i klart vatten, är färdig då den tages ur tredje vattnet.

Ett andra recept, provadt och som aldrig misslyckas. Fisken blifver hvit, fast och ej geléartad. Härtill användes stockfisk, långor och gräsidor. All fisk, som skall lutas, bör vara ljus i köttet, annars får man den ej ljus i lutningen. Tag 10 @ fisk, bulta den på skinnsidan, hugg den i 2 à 3 bitar, lägg dessa i en balja med kallt vatten, ömsa vatten 3 gånger med 2 dagars mellanrum, skära med en skarp knif i skinnet, så att luten tager igenom. Af 1 @ soda och ½ stop hvitkalk samt varmt vatten, att det smälter, göres en lut, som spädes med kallt vatten (helst sjö- eller ävatten), så mycket att det står öfver fisken, hvilken ofta måste vändas, emedan kalken sjunker till botten. Då fisken är tillräckligt sväld, urvattnas den samma. Skulle den ej svälla tillräckligt, tillsättes litet mera kalk i luten. Utilis.

Bohaget.

Om polerade möbler erhållit skrämor och rispor, kunna de åter erhålla ett nytt utseende, om man med en ylle-

lapp gnider dem duktigt med kokt linoljefernissa.

Lackerade möbler renoveras, om man gnider dem väl med en i en lösning af shellack och koncentrerad sprit doppad yllelapp. Till och med gult vax är ett särdeles lämpligt polermedel, om man med en yllelapp ingnider det så starkt i möblerna, att de derigenom bli glatta och blanka. »Folkare-bo».

Husdjuren.

Det är bättre att gifva hönsen råhackade ben än brända sådana, upplyser en prenumerant, som tecknar sig »i—o».

Efterrätter.

Pudding till efterrätt. 25 tum oskummad mjölk kokas upp. 18 ort smör, 18 ort mjöl fräses till samman och spädas med den förut kokade mjölken. Blandningen får sedan kallna, hvar på 6 äggulor röras uti, en om sänder, sist de 6 hvitorna, vispade till skum, och litet vanilj. Formen glaceras med socker, och puddingen sättes i kokande vatten. Den tål koka 1½ timma. Serveras med vaniljsås. Gifas.

Slagt.

God korf. 5 @ oxkött, 5 @ svinkött males fint, 5 @ späckfläsk skäres i tärningar, knapt 1 stop halfkokt, kallnad och rifven potatis, 3 stop uppskokt och aldeles kall mjölk. Salt, stark- och kryddpeppar tages efter smak. Mjölken tillsättes litet om sänder, det hela arbetas länge och väl. När skinnen blifvit fyllda, gnidas de med fint salt och förvaras som vanlig saltad korf. Vill man röka en del, få de ej ligga med saltet mer än en dag. Sådan rökt korf rekommenderas, isynnerhet som bräckt till smörgåsbordet. Utilis.

Hushållet.

Karaffer och buteljer göras lätt rena med fin sand och vatten. Man skakar dem en stund och all orenlighet försvinner. Efin.

Frågor.

Nr 128. a. Fins någon bok utgifven, hvori en ung flicka kan få lära sig pryldig borddukning och servering m. m. dylikt? Hvad heter den? Och priset? b. Eller kanske några af Iduns läsarinor ville vara af den godheten att ur sin rika, praktiska erfarenhet lemna en mindre praktisk några dylika lättfattliga, enkla råd? c. Fins någonting man kan använda sönderslaget glas och porlin till? d. Hvar till användas bäst gamla strumpsockor (söndriga strumpfötter)? e. Hvad skall man göra med nysilfver, som gulnat, att det åter blir som nytt? f. Har någon med framgång försökt något medel mot småfinnar i ansigtet och solbränna? g. Hur tillredas klenät?

Frågor

Nr 129. Vill någon erfaren husmor vara god och med första svaren på, hur man skall förfara på bästa sätt att nedsalta kött och fisk, så att det behåller sig mörkt och godt äret om; samt hur man skall förfara, när man kokar det, så att det blir mörkt och saftigt. Svar skulle tacksamt emotes af

Oerfaren Husmor.

Nr 130. Hvilket är enklaste sättet att borttaga rostfläckar ur en bomullsklädnad? A-ta.

Svar.

Nr 105. Tag en lapp af samma sort som tyget, doppa den i afkok på thé och stryk dermed öfver de blanka ställena, tills de blifva fuktiga. Thébladen kunna förut hafva varit använda. Prenumerant i - o.

Nr 107. Pannkakslagen göres varm, men ej het; smörjes med osaltadt smör eller ister; afgnid sedan med en ren yllelapp, smörjes åter, och sedan kan gräddningen börjas. Då gräddningen är slutad, torkas lagen väl ren med ylle samt förvaras omlindad med papper. Prenumerant i - o.

Nr 110. Tag en matsked amoniak till hvarje kanna vatten och upplösa det med så mycket såpa, att det fradgar sig litet. Lagg sedan dukarne och antimacassarne att blötas några timmar, hvarest de böra sköljas väl. Om tvättningen försiggår på vintern, bör det tvättade rullas in i torra lakan en stund, innan det upphänges, emedan man i annat fall riskerar att få gula ränder på detsamma. De ömtåligaste färger taga ej skada. Efin.

Nr 112. Ett bepröfvadt medel mot frostknölar är Johannesolja, hvilken fås på apoteket. E - d.

Nr 115. Var lugn i afseende på de spanska hönsen. De ploeka ej af hvarandra fjädern, utan är det mycket vanligt, att de falla dem om hösten. Man bör om vintern gifva hönsen för hvarje morgon mat, bestående af hälften hafremjöl och hälften hvetekli, hoprördt med varmt vatten till en hård deg. Gif dem sedan härpå flere gånger om dagen, men ej för mycket för hvarje gång, samt till aftonen, innan de flyga upp, en hand full hvetekli till hvarje höns. Håll hönsens dragfrött och nägurlunda varmt, så växer fjädern snart igen. Prenumerant i - o.

Nr 118. Mycket god medvurst tillagas på följande sätt:

Till 1 1/2 ox- eller hästkött tages 8 1/2 fint skurna fläsktärningar, 1 dricksglas cognac, 1 dito öl, 1/2 glas blod, en knifudd saltpetar, 1 matsked ingefära, 1 matsked starkeper, 1 matsked nejlikor samt 1 matsked aseptin och salt efter smak. Allt detta arbetas väl tillsammans och fylles hårdt i väl renjorda skinn. Tager man hästköt, som är mycket mörkt i sig sjelf, behöfves intet blod. Efin

Nr 124. I nr 47 af »Idun» frågas, hur man skall tvätta ett svart klädningssty. Detta sker bäst genom »nedsalning», hvarvid förfares på följande sätt: i ett rymligt kärl lägges först ett hvar af tyget, derefter en näve groft salt, som strös deröfver. Härmed fortfar man, tills alla tygbitarne äro nedlagda. Derpå slås kallt vatten så, mycket att det står väl öfver. (Det är ganska viktigt, att vattnet står öfver tyget, ty eljest uppkomma hvita fläckar, som ej kunna urtagas). I denna saltlake skall tyget ligga ett half dygn, derefter upptages det, sköljes i ljumt tvättvatten och sedan i ljumt klart vatten; detta får lof att ombytats minst ett par gånger, så att allt saltet bortsköljes. Väl sköljdt, upphänges tyget, så att vattnet afrinner; sedan inklappas det i linne; halftröt pressas det. Vira.

— — — 1 1/2 1/2 grönsåpa upplöses väl ut i 1/2 kanna varmt vatten. Då det kallnat hålles det sakta uti en balja, men bör ej det tjockaste grumset, som stannat på botten, få medfölja. På aftonen nedlägges tyget häruti och får ligga öfver natten. På morgonen vaskar man det väl och kramar ur såplösningen, hvarefter tyget sköljes vid en rinnande vattenledning, tills vattnet rinnet riktigt klart ur det, då det urvrides och klappas väl i lakan; strykes vått på avfvidsidan med väl varm jern och så sakta, att hvarje bit är väl torr, innan man lemna den. Om ej strykningen sker med omsorg, uppstå vattenskräckor i tyget, som aldrig försvinna. Tyget blir efter denna behandling alldeles som nytt. Sjelf har jag härigenom fått mig flera »nya» klädningar. Alla mörka tyger af hvalle kunna tvättas på samma sätt, och samma resultat uppnås. Carola.

Nr 126. Bästa sättet att borttaga den dåliga lukten uti edra lavar är att använda bstrykning med petroleum och deri strösocker samt derefter antändning i fria luften. Erfaren A. i W-.

Breflåda.

Mina. Tack för den vackra dikten. Vi kunna dock ej säga, om vi få utrymme för densamma, då trängseln i julnumret hotar bli stor.

Manda. Vi undra, om det dock skulle bli så trelligt med denna militäriska disciplin i hemmen, som Ni förordar. Litet tillmötesgående och vänlighet från ömse håll, och förhållandet mellan husbondfolket och tjänarne reglerar sig nog i godo.

Inga. När vi fått tid att retouchera er uppsats något litet, skola vi med nöje använda den i våra smala spalter.

Innehållsförteckning:

Träldomsok. Några små betraktelser af Mathilda Langlet (forts.). - Etyder, af V. -ler. - Några ord om sorgen, af Elna Tenon. - Mormors förklade, af Dotterdotter. - Några drag af Ernst Ahlgren. - Om flickors uppfostran. - Ett inlägg i en viktig fråga. - Teater och musik. - Literatur. - Ett storslagsbarn. Berättelse för Idun af Johan Nordling. I julbrädskan. - Bohaget. - Husdjuren. - Efterrätter. - Slagt. - Hushållet. - Frågor. - Svar. - Brefflåda.

Annonsor.

LEDIGA PLATSER.

En enkel och anspråkslös flicka med godt lynne, ej allt för ung, kan få plats nu genast att gå husmodern till handa i hushållet mot lön. Den sökande skall vara kunnig i enklare matlagning, bakning, sömnad o. öfriga i ett landthushåll förek. sysslor samt i främsta rummet van vid ordentlighet o. renlighet. Svar till »Landthushåll», Edebo, p. r. (G. 7181x1)

PLATSSÖKANDE.

Lärlarinna,

lektris eller sällskap.

En lärarinna - 22 år - önskar med första plats att undervisa i vanliga skolämnen (icke främmande språk) samt musik. Den sökande, hvilken eger vana både som lärarinna och lektris, har god halsa och gladlytne samt har utgått från ett mycket godt hem. Anspråken äro ej stora. De bästa rekommendationer kunna företes. Närmare upplysningar kunna erhållas genom Iduns Redaktion, dit svar, märkta »H. H.», ock torde ställas. [619]

Att reflektera på.

En flicka vid 30 år, med god rekommendation, händig i slöjd och fornnordisk väfnad, van vid hushållsbestyr och som frågar mindre efter lön än ett godt bemötande, önskar nästa vår plats i presthus eller annat kristligt hem för att gå frun till handa. Förfrågan besvaras af »S.», Billeberga, p. r. [591]

Ett 28 års fruntimmer önskar på nyåret plats i Stockholm eller landsorten som sällskap, lektris, skrifbiträde, att biträda i hushållet eller för barn. Svar märkt »Nyåret 1889» torde godhetsfullt inlemnas å denna tidnings byrå, Klarabergsgatan 54.

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3. Företrädesvis mag- och hudsjukdomar. [505]

Doktor Carl Flensburg

14 Lilla Vattugatan 14. Hvardagar 1/23-1/24. Helgdagar 10-11. Behandlar företrädesvis Barnsjukdomar. [297]

ROLAND MARTIN

Tandläkare.

Vasagatan 10, Stockholm, snedt emot Centralstationen. [572]

Nya kurser börja i Kristinehamns Praktiska Skola för män och kvinnor nästa 8 Jan. Nytt program mot dubbelt porto. Betyg vid afgången. (G. 27698x1) P. Joh. Bäckman.

THEODOR BLANCHS

Konst-Salon

STOCKHOLM

Permanent Konstutställning

Fotografier

af Nils Forsbergs tafla

»En hjertes död».

(Särdeles passande julgåfva!)

Som undertecknad, på grund af öfverenskommelse med artisten Nils Forsberg, nu mera eger uteslutande rättighet till försäljning af fotografier öfver hans vidberömda tafla »En hjertes död», hvaraf finnas två format, nämligen 38x26 c. m., med kartong 60x47 c. m., samt 21x14 c. m., med kartong 42x33 c. m., till pris å 7 kr. 50 öre och 4 kr., så kunna dessa fotografier erhållas antingen genom resp. bokhandlare eller på requisition pr kontant från Herr N. F. Kjerrström, adr. Stockholm, Tunnelgatan 27.

OBS. att artisten på hvarje exemplar egenhändigt skrifvit sitt namn.

Då antalet af upplagan är begränsadt, torde requisitioner snarligen insändas.

Stockholm i december 1888.

Theodor Blanch,

Kgl. Hofkonsthandlare. [586]

Kurs i klädsömnad

gifves af undertecknad för ett begränsadt antal elever. OBS. Eleverna förfärdiga egna klädningar.

Bernadina Nicodemi,

Barnhusgatan 4, 1 tr. upp öfver g. [135]

SVENSKA FAMILJ-JOURNALEN

inbjuder härmed till prenumeration på sin 4:de årgång. Tidningen är den största, vackraste, billigaste och mest spridda illustrerade veckotidning Skandinaviens eger.

Innehåller romaner, noveller, berättelser o. d. af in- och utlandets mest omtyckta författare; har särskilda afdelningar för damerna, för hemmet och för barnen; meddelar kostnadsfria läkareråd; står för sin illustrationsafdelning i förbindelse med de bästa tecknare; utkommer hvarje lördag i stort åttasidigt format samt följes alltid af minst fyrasidigt bihang. Postprenumerationspris: helt år 5 kr.; halft år 2 kr. 50 öre; ett kvartal 1 kr. 25 öre.

Pris: endast 10 öre i veckan

hos rikets samtliga bokhandlare och »Sveas» enskilda kommissionärer. (G. 27400x1) [314]

John Hultenbergs Tricotvaruhandel, Regeringsgatan 28, Stockholm. [314]

Lifförsäkring till verkliga kostnaden.

Associationen för Ömsesidig Lifförsäkring

(Mutual Reserve Fund Life Association i New York)

erbjuder på bekväma betalningsvilkor **Lifförsäkring** till verkliga kostnaden (= ungefär hälften af kostnaderna i bolagen enligt gamla systemet) med fastställda maximipremier, grundade på erfarenheten inom lifförsäkringsrörelsen.

Inga aktieegare, som taga vinsten, eller andra intressenter, som dela öfverskottet.

Absolut säkerhet.

lakttagande af försigtighetsåtgärder för att omöjliggöra spekulaton eller bedrägeri.

Bestämde årsafgifter till bestridande af förvaltningskostnaderna.

Försäkring till nettokostnad enligt åldersskala och till ungefär hälften af kostnaderna vid det gamla systemet.

Sträng sparsamhet i alla riktningar. Beqväma betalningsvilkor för försäkringstagare, med bestämt maximibelopp. Vistelseort utomlands och utrikes resor förorsaka inga extra kostnader.

Allm. Telefon: 84 37.

Hufvudkontor för Sverge, Norge och Danmark i Stockholm: **Vasagatan 22 A.**

Direktör: **Johan Millén.**

Ombud antagas.

[519]

LEVERIN & C:o

61 Drottninggatan 61
3 tr. upp

få härmed rekommendera sin nya, tidsenliga

FOTOGRAFI-ATELIER

All slags
Fotografering
utföres omsorgsfullt
enligt nutidens fordringar.

Med största högaktning

LEVERIN & C:o

[46]

TJULANDER & C:o, VINHANDEL,

55 Drottninggatan 55,

rekommendera sitt väl sorterade lager af endast äkta utländska

Viner och Spirituosa.

Särskildt framhålls: finare **Champ.-Cognac** från de förnämsta firmor, flere år här i lager, **Bordeaux-viner** af välkända firmor samt **hvitt Portvin**, särdeles omtyckt.

[313]

Undervisning i klädsömnad

utan all profning meddelas på kort tid och till billigt pris äfven i hemmen åt kottierier om 4 å 6 st.

Aug. Åströmmer,
Drottninggatan 24, ö. g. 2 tr. upp.

Presentkort
till julklapp finnas från 15 kr.

[596]

J. G. Hammars

Lampkök.

Stor värmeförmåga.
Brinna luktfritt.
Brilljant belysning.
Pris: enkla med veke 4-6 kr., extra solida 7-8 kr., med 2 veckor 12 kr.
Fullkomlig belåtenhet garanteras hvarje köpare.
J. G. HAMMAR,
30 Malmstekniska gatan

Ramlösa Plantskola.

Min nya priskurant öfver rikhaltiga förråd af alla slag plantskoleartiklar är nu utkommen och tillsändes franko. Helsingborg i september 1888.

[522]

N. P. Jensen.

Landsortsboar.

Undertecknad åtager sig uträttandet af hvarjehanda uppdrag, såsom uppköp af matvaror och allt som hör till fruntimmers- och barn-toaletten, tapisseriarbeten m. m. Profver å tyger anskaffas. Förfärdigandet af klädningar ombesörjes. Samvetsgrant bemötande. Val af goda varor. Der så önskas, sändas varorna mot postförskott eller efterkraf. Provision 3 %, dock intet uppdrag under 50 öre. Postadress: Engelbrekts gatan 31 A. Telegrafadress: Ströms, Stockholm. **Maria Ström,** född **Klockhoff.**

[261]

KULLE

Svenska Konstväfnader och Broderier.

Yllestramaljer, alla färger, Garn och Silke.

Förklädestyger, ylle och bomull.

Äkta färger.

Originalmönster.

Bästa materialier.

Beställningar utföras å Möbeltyger, Mattor, Draperier m. m. i hvilken stil som önskas. Moderata priser.

Stockholm, Drottninggatan 36.

Tillverkningsort:
Lund (Thora Kulle).

Filial:
Göteborg (Svenska industrimagasinet.)

[37]

Alexis Grönwall

Bok-, Musik- & Pappershandel

Stockholm, Sturegatan 8

Samtliga literära och musikaliska julnyheter.

Välordnad pappershandel.

Specialité: Affärskuverter och Adresslappar.

Ordres från landsorten expedieras pr omg.

[592]

Örebro Kem.-Tekn. Fabrik

rekommenderar

sina tillverkningar af
H. E. Ekströms

Patenterade Jästmjöl

(Ombärligt för hvarje hushåll.)

Eau de Cologne, Parfymer,

Håroljor, Aseptin,

m. fl. Tekniska fabrikater.

Obs, vidstående fabriksmärke!

[587]

Ett stort och rikhaltigt urval
af vackra och billiga

Julpresenter

Pariser-Bazaren

11 Regeringsgatan 11
19 Humlegårdsgatan 19.

[598]

Husqvarna Stålsymaskiner,

vida öfverträffande allt hvad utländska symaskiner heter, så väl i afseende på det material, hvaraf Husqvarna-maskinerna äro tillverkade, som ock beträffande deras arbete och justering.

Stickmaskiner

samt *Symaskin-* och *Stickmaskintillbehör* hos

Carl A. Hanner,

N:r 10 Gustaf Adolfs torg N:r 10.

[136]

Sturegatan n:r 8. Telefon: 84 30.
Lacave y Ca, Cadiz. Äkta Spanska Viner i Stockholm. Telefon: 54 50.
Färsenska Terrassen. Kungsgatan n:r 7.